

§ 774

Sosiaali- ja terveyslautakunnan selvitys ruoka-aputoiminnan kehittämisestä

HEL 2017-010755 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi sosiaali- ja terveyslautakunnan selvityksen ruoka-aputoiminnan kehittämisestä.

Kaupunginhallitus edellytti, että jatkosuunnittelussa varmistetaan, että ruoka-apua on sujuvasti saatavissa myös niille, jotka eivät halua tunnistautua, osallistua yhteiseen toimintaan tai aloittaa asiakkuutta muissa palveluissa.

Kaupunginhallitus myös edellytti, että Kelan ja kaupungin välistä yhteistyötä mm. toimeentulotuen osalta tiivistetään.

Kaupunginhallitus totesi, että toiminnan kehittämällä tähdätään toiminnan jouhevoittamiseen, avun verkoston laajentamiseen ja vahvemman palveluohjaukseen julkisiin palveluihin.

Käsittely

Palautusehdotus:

Mika Raatikainen: Esitän palautettavaksi siten, että selvityksessä huomioidaan paremmin alla mainitut seikat.

Selvitys ei ole tuonut varsinaisesti esiin nykyisen järjestelmän vikoja, jonka vuoksi koko ruoka-avun jakaminen tulisi rakentaa lähes kokonaan uudelleen. Esitystekstissä todetaan, että henkilöstöressurssien puute sekä asiakasohjaus on ollut nykyisen järjestelmän heikkous.

Selvitys esittää, että ruoka-avun jakelu organisoidaan kokonaan uudelleen ja tähän perustettaisiin uusi organisaatio sen sijaan, että nykyisen toiminnan puutteita vahvistettaisiin. Kaupunki on esittämässä uutta organisaatiota ja uusia tehtäviä järjestelmään, joiden kustannusarvio ensimmäisenä vuonna on 781 000 euroa ja seuraavina vuosina yli 300 000 euroa. Sen sijaan, että rahaa käytettäisiin hallinnon ja uusien työntekijöiden palkkaamiseen, olisi mielekkäämpää käyttää tämä raha köyhien auttamiseen, ruoka-apuun tai täydentävään toimeentulotukeen.

Selvitys ei esitä nykyisten resurssien käyttämistä asiakasohjaukseen vaan kaupunki haluaa rakentaa uuden järjestelmän tähän. Jalkautuva ja etsivä sosiaalityö voisi olla jo olemassa olevana toimintana sopiva tapa. Selvitys ei ota huomioon sellaisia asiakkaita, jotka eivät halua pal-

veluja tai apua. Vaikka kyseessä on todennäköisesti pieni joukko, tulee ihmisellä olla mahdollisuus valita ruoka-apu ilman tarjottuja palveluja mikäli ihminen näin haluaa. On hyväksyttävä, että kaikki ihmiset eivät halua olla osa yhteisöllistä ruokailua tai osa yhteisöllistä ruoka-apua.

Ruoka-avun ja siihen liittyvän ruoanjakelun tulee jatkossakin olla ilmaista eikä siitä saa periä maksua. Asiakas voitaisiin tunnistaa kela-kortilla. Ruoka-apua on saatava ilman uskonnollista toimintaa avun taustalla. Leipäjonojen poistaminen ulkona jonottamisesta on sinänsä erinomainen tavoite, kunhan se ei ole itsetarkoitus siirtää kaupungin heikoimmassa asemassa olevat ihmiset pois kaupunkikuvasta.

Selvityksessä ei saatu ruoka-avun käyttäjiä mukaan kehitystyöhön. Käyttäjien mielipiteet ruoka-avun jakelusta ovat korvaamattomia palveluja kehitettäessä ja niitä olisi kerättävä ennen kuin kaupunki esittää selvityksen hyväksymistä ja toimeenpanoa.

Erilaiset applikaatiot älykännyköihin ja niiden hyödyntäminen juuri heikoimmassa asemassa oleville on kyseenalaista. Mikäli tarkoitus ei ole suunnata ruoka-apua ja hävikkiruokaa aivan muille kuin kaikkein köyhimmille, ei ruokajakelu voi olla kännykkäsovelluksen takana vaan ruoka-avun jakelu tulee olla tiedossa muiden kanavien kautta. Selkeintä on se, että tietyissä paikoissa ruoka-apua on saatavilla joka viikko samaan aikaan.

Ruoka-avun ja sen jakelun osalta lienee hyvä lisätä yhteistyötä eri organisaatioiden kesken ja keskittää esimerkiksi varastointia, mutta tässäkin olisi hyvä käyttää hyödyksi nykyisten toimijoiden kokemusta ja osaamista mikäli toimijoilla ei ole tosiasiallisia ongelmia toiminnassaan tai taloudessaan.

Palautusehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Päätösehdotukseen lisätään seuraavaa:

"Kaupunginhallitus edellyttää, että jatkosuunnittelussa varmistetaan, että ruoka-apua on sujuvasti saatavissa myös niille, jotka eivät halua tunnustautua, osallistua yhteiseen toimintaan tai aloittaa asiakkuutta muissa palveluissa."

Kannattaja: Maria Ohisalo

Vastaehdotus:

Maria Ohisalo: Päätösehdotukseen lisätään seuraavaa:

26.11.2018

Asia/15

"Kaupunginhallitus myös edellyttää, että Kelan ja kaupungin välistä yhteistyötä mm. toimeentulotuen osalta tiivistetään."

PERUSTELU: Toimeentulotuen siirto Kelaan on aiheuttanut lisätyötä kaupungille, ja myös jättänyt osan ihmisistä vaikeaan asemaan. On syytä kiinnittää lisähuomiota niin toimeentulotuen perusosan kuin ennaltaehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen saavutettavuuteen ja saatavuuteen.

Kannattaja: Pia Pakarinen

Vastaehdotus:

Maria Ohisalo: Päätoehdotukseen lisätään seuraavaa:

"Kaupunginhallitus toteaa, että toiminnan kehittämisellä tähdätään toiminnan jouhevoittamiseen, avun verkoston laajentamiseen ja vahvempaan palveluohjaukseen julkisiin palveluihin."

PERUSTELU: Helsinki ei oletakaan poistavansa tällä mallilla köyhyyttä (kokonaan) (koska esim. valtion tasolla päätettävä perusturvan taso tässä keskeinen).

Kannattaja: Pia Pakarinen

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Anna Vuorjoen ja Maria Ohisalon vastaehdotusten mukaisesti muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Olli Lahtinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36055
olli.lahtinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Ruoka-aputoiminnan kehittämissuunnitelma 5.6.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätoehdotus

Kaupunginhallitus päättää merkitä tiedoksi sosiaali- ja terveyslautakunnan selvityksen ruoka-aputoiminnan kehittämisestä.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus päätti 21.5.2018 (§ 367) merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 27.9.2017 kaupunkistrategian käsittelyn yhteydessä hyväksymän toivomusponnen (Maria Ohisalo) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Ponnessa esitettiin tehtäväksi selvitys yhteistyössä ruokaa jakavien tahojen kanssa, jotta löydettäisiin Helsingille sopivia keinoja, joilla leipäjonoissa jonottamista voidaan vähentää, sekä vaihtoehtoisia keinoja ruoanjakelulle kadulla jonottamisen sijaan. Päätöksen perusteluista käy ilmi, että sosiaali- ja terveyslautakunta oli lausunnossaan 16.1.2018 ilmoittanut ponnessa esitetyn selvityksen olevan käynnissä.

Kaupunginhallituksen päätöksessä 21.5.2018 annetun jatkokäsittelyohjeen mukaisesti kyseinen sosiaali- ja terveyslautakunnan 14.8.2018 hyväksymä selvitys tuodaan kaupunginhallitukselle tiedoksi, vaikka asia kuuluu sosiaali- ja terveyslautakunnan toimivaltaan.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Olli Lahtinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36055
olli.lahtinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Ruoka-aputoiminnan kehittämissuunnitelma 5.6.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 19.11.2018 § 755

HEL 2017-010755 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

19.11.2018 Pöydälle

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

26.11.2018

Asia/15

Asian aikana kuultavana oli nuorten palvelujen ja aikuissosiaalityön johtaja Leena Luhtasela.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Mika Raatikaisen ehdotuksesta.

21.05.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

14.05.2018 Pöydälle

07.05.2018 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Olli Lahtinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36055
olli.lahtinen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 14.08.2018 § 186

HEL 2017-010755 T 00 00 03

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti merkitä tiedoksi esittelijän muutetun ehdotuksen mukaisen, kaupunginvaltuuston 27.9.2017 kaupunkistrategian käsittelyn yhteydessä hyväksymän toivomusponnen (Maria Ohisalo) johdosta tehdyn selvityksen tulokset vaihtoehtoisten keinojen löytämiseksi leipäjonoille ruoan jakelussa.

Käsittely

14.08.2018 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä Juha Jolkkonen esitti, että uutta toimintamallia kuvaavan kohdan kolmanneksi viimeinen kappale muutetaan muotoon: "Luodaan keskitetyn asiakasohjauksen toimintamalli, jossa sovituisissa toimipisteissä henkilön tai perheen on mahdollista saada tukea tilanteensa ja avuntarpeensa selvittämiseen ja ohjausta yhteiskunnan palveluiden piiriin. Keskitetty asiakasohjaus auttaa toimijoita tunnistamaan paremmin erityistä tukea tarvitsevia asiakkaita ja ohjaamaan heitä sopivien palveluiden piiriin."

Asiassa tehtiin seuraava palautusehdotus:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Palautusehdotus 1:

Jäsen Mari Rantanen: Esitän selvitystä palautettavaksi seuraavin perustein:

Selvitys ei ole tuonut varsinaisesti esiin nykyisen järjestelmän vikoja, jonka vuoksi koko ruoka-avun jakaminen tulisi rakentaa lähes kokonaan uudelleen. Esitystekstissä todetaan, että henkilöstöresurssien puute sekä asiakasohjaus on ollut nykyisen järjestelmän heikkous.

Selvitys esittää, että ruoka-avun jakelu organisoidaan kokonaan uudelleen ja tähän perustettaisiin uusi organisaatio sen sijaan, että nykyisen toiminnan puutteita vahvistettaisiin. Kaupunki on esittämässä uutta organisaatiota ja uusia tehtäviä järjestelmään, joiden kustannusarvio ensimmäisenä vuonna on 781 000 euroa ja seuraavina vuosina yli 300 000 euroa. Sen sijaan, että rahaa käytettäisiin hallinnon ja uusien työntekijöiden palkkaamiseen, olisi mielekkäämpää käyttää tämä raha köyhien auttamiseen, ruoka-apuun tai täydentävään toimeentulotukeen.

Selvitys ei esitä nykyisten resurssien käyttämistä asiakasohjaukseen vaan kaupunki haluaa rakentaa uuden järjestelmän tähän. Jalkautuva ja etsivä sosiaalityö voisi olla jo olemassaolevana toimintana sopiva tapa.

Selvitys ei ota huomioon sellaisia asiakkaita, jotka eivät halua palveluja tai apua. Vaikka kyseessä on todenköisästi pieni joukko, tulee ihmisellä olla mahdollisuus valita ruoka-apu ilman tarjottuja palveluja mikäli ihminen näin haluaa. On hyväksyttävä, että kaikki ihmiset eivät halua olla osa yhteisöllistä ruokailua tai osa yhteisöllistä ruoka-apua.

Ruoka-apu ja siihen liittyvä ruoanjakelu tulee jatkossakin olla ilmaista eikä siitä saa periä maksua. Asiakas voitaisiin tunnistaa kela-kortilla. Ruoka-apua on saatava ilman uskonnollista toimintaa avun taustalla.

Leipäjonojen poistaminen ulkona jonottamisesta on sinänsä erinomainen tavoite, kunhan se ei ole itsetarkoitus siirtää kaupungin heikoimassa asemassa olevat ihmiset pois kaupunkikuvasta.

Selvityksessä ei saatu ruoka-avun käyttäjiä mukaan kehitystyöhön. Käyttäjien mielipiteet ruoka-avun jakelusta ovat korvaamattomia palveluita kehitettäessä ja niitä olisi kerättävä ennen kuin kaupunki esittää selvityksen hyväksymistä ja toimeenpanoa.

Erilaiset applikaatiot älykännyköihin ja niiden hyödyntäminen juuri heikoimmassa asemassa oleville on kyseenalaista. Mikäli tarkoitus ei ole suunnata ruoka-apua ja hävikkiruokaa aivan muille kuin kaikkein köyhimmille, ei ruokajakelu voi olla kännykkäsovelluksen takana vaan ruoka-avun jakelu tulee olla tiedossa muiden kanavien kautta. Selkeintä on

26.11.2018

se, että tietyissä paikoissa ruoka-apua on saatavilla joka viikko samaan aikaan.

Ruoka-avun ja sen jakelun osalta lienee hyvä lisätä yhteistyötä eri organisaatioiden kesken ja keskittää esimerkiksi varastointia, mutta tässäkin olisi hyvä käyttää hyödyksi nykyisten toimijoiden kokemusta ja osaamista mikäli toimijoilla ei ole tosiasiallisia ongelmia toiminnassaan tai taloudessaan.

Jäsen Mari Rantasen palautusehdotus raukesi kannattamattomana.

Asiassa tehtiin myös yksi vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Heidi Ahola: Korvataan uutta toimintamallia kuvaan kohdan toiseksi viimeisen kappaleen lause "Ruoka-avun jakaminen jatkuu myös ilman tunnistautumista" seuraavasti: "Ruoka-avun jakaminen jatkuu myös ilman tunnistautumista niin, että tunnisteiden luominen on asiakkaalle vapaaehtoista ja asiakkaita tiedotetaan laajasti mahdollisuudesta hankkia tai olla hankkimatta tunniste."

Kannattaja: jäsen Sandra Hagman

Sosiaali- ja terveyslautakunnan selvitys syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Heidi Ahola): Korvataan uutta toimintamallia kuvaan kohdan toiseksi viimeisen kappaleen lause "Ruoka-avun jakaminen jatkuu myös ilman tunnistautumista" seuraavasti: "Ruoka-avun jakaminen jatkuu myös ilman tunnistautumista niin, että tunnisteiden luominen on asiakkaalle vapaaehtoista ja asiakkaita tiedotetaan laajasti mahdollisuudesta hankkia tai olla hankkimatta tunniste."

Jaa-äännet: 11

Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Kati Juva, Seija Muurinen, Matias Pajula, Mari Rantanen, Karita Toijonen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 2

Heidi Ahola, Sandra Hagman

Tyhjä: 0

Poissa: 0

26.11.2018

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän muutetun esityksen äänin 11 - 2.

Jäsen Mari Rantanen jätti päätöksestä eriävän mielipiteen.

19.06.2018 Pöydälle

16.01.2018 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Maarit Sulavuori, perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja, puhelin: 310 62401
maarit.sulavuori(a)hel.fi

Leena Luhtasela, vs. nuorten palvelujen ja aikuissosiaalityön johtaja, puhelin: 310 58283

leena.luhtasela(a)hel.fi

Marja Heikkinen, kehittämissuunnittelija, puhelin: 310 42303

marja.heikkinen(a)hel.fi